

Pohjois-Pohjanmaan muutoskyky selvityshanke

Julkinen tiivistelmä hankkeen toiminnasta

Pohjois-Pohjanmaan muutoskykytutkimuksessa selvitettiin Pohjois-Pohjanmaan kykyä vastata ja varautua riskeihin lyhyellä ja pitkällä aikajänteellä. Tutkimuksessa tunnistettiin ja analysoitiin Pohjois-Pohjanmaan maakunnan ja alueen 30 kunnan riskit ja voimavarat keskeisten toimialojen ja aluetalouden näkökulmasta. Lisäksi tutkimuksessa toteutettiin yritys haastatteluja sekä Pohjois-Pohjanmaan päättäjille ja sidosryhmille suunnattu muutoskykytyöpaja. Kuntahaastatteluissa nostettiin keskeisenä ja kaikkia kuntia koskevana muutoskykyä rajoittavana tekijänä krooninen osaajapula, mikä vaarantaa Pohjois-Pohjanmaan tulevaisuuden kehitystä ja muutoskykyä. Yritysten vetovoima ja työllistämiskyky kunnissa koettiin tärkeäksi, mutta painotukset ja toimenpiteet yritysten houkuttelemiseksi ja pitämiseksi kunnassa vaihtelevat kuntakohtaisesti. Työperäiseen maahanmuuttoon suhtaudutaan positiivisesti, mutta kunnista ei juurikaan nouse konkreettisia toimenpide-ehdotuksia työperäisen maahanmuuton hyödyntämiseksi. Energia-asiat koetaan merkittävänä ja erittäin ajankohtaisena muutoskykytekijänä, ja uusiutuvia energialähteitä halutaan kehittää paikallisesti. Pohjois-Pohjanmaalla etenkin tuulivoimaan kohdistuu suuria toiveita ja odotuksia. Pohjois-Pohjanmaan muutoskykytutkimuksessa tunnistettiin runsaasti kuntakohtaisia hyviä käytäntöjä muutoskyvyn vahvistamiseksi, esimerkkeinä mm. Oulun seudun tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotyöhön perustuva osaamiskeskittyminen, matkailualan pitkäjänteinen ja systemaattinen kehittäminen Kuusamossa, ja Iin kunnan vahva profiloituminen ilmastokysymyksiin ja ilmastomuutokseen varautumiseen. Pohjois-Pohjanmaan kunnilla on tutkimuksen mukaan halua, mutta ei riittävästi omia resursseja systemaattiseen pitkäjänteiseen muutoskykytyöhön. Kunnat keskittyvät ajankohtaisiin riskeihin, mutta systemaattinen riskitarkastelu elinkeinojen näkökulmasta ei ole yleistä. Yritys haastatteluissa nostettiin esille Pohjois-Pohjanmaan liittyvänä keskeisenä riskinä osaavan työvoiman saatavuus – liittyen kaikkiin toimialoihin. Yritykset nostivat lisäksi riskeinä esille inflaatio- ja kustannuskehityksen sekä energiakriisin aiheuttamat säästöpainotukset, mutta myös haluttomuuden investoida sekä innovaatioiden hyödyntämättä jättämisen liiketoiminnassa. Poliittikkaan ja sääntelyyn liittyvänä riskinä nousi esille ylipäänsä sääntely ja lupaprosessien hallittavuus ja nopeus. Infrastruktuuriin liittyvänä riskinä yrityksissä nähdään alueen saavutettavuus yleensä, maakunnan sisäisen joukkoliikenteen puute sekä jossain määrin myös lentoliikenteen haasteet. Yritys haastattelujen mukaan Pohjois-Pohjanmaalle keskeinen voimavara löytyy luonnonvarojen ja ympäristön teemasta. Alue nähdään hyvin raaka-aineomavaraisena ja sen todetaan olevan uusiutuvan energian johtava alue Suomessa. Pohjois-Pohjanmaan voimavaroiksi nähtiin myös toimiva infrastruktuuri ja hyvä sijainti ajatellen pohjoismaista ja Pohjoiskalotin yhteistyötä ja kauppaa. Yritykset korostivat alueen voimavaroissa myös ns. henkistä pääomaa. Alueen eri oppilaitosten tietotaito, innovatiivisuus ja yritysyhteistyö nähtiin tärkeiksi

voimavaroiksi. Oulun seudulla todettiin olevan vahvaa kumuloitunutta tutkimus- ja yritysosaamista huipputekniikan aloilla. Voimavarana pidettiin myös hyvää yhteistyötä kaupunkien/kuntien ja kauppakamarin kanssa. Lisäksi alueen hyvää yrittämisen henkeä ja liiketoimintahenkisyyttä tuotiin esille.